

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Α' / Β' / Γ' ΤΑΞΗ ΛΥΚΕΙΟΥ

Α' κλίση ουσιαστικών και ασκήσεις εμπέδωσης

Βασ. Ηρακλείου 2, 2ος όροφος

Τηλ. 23211 20198

Σέρρες

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Α΄ ΚΛΙΣΗΣ

Η Α΄ κλίση περιλαμβάνει ΑΡΣΕΝΙΚΑ και ΘΗΛΥΚΑ.

Τα ΑΡΣΕΝΙΚΑ λήγουν σε -ης και -ας.

Τα ΘΗΛΥΚΑ λήγουν σε -η και -α.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ σε -ης και -ας

ὁ	λοχί- ας	Ἄτρείδ- ης	δεσμώτ- ης	κριτ- ής
τοῦ	λοχί- ου	Ἄτρείδ- ου	δεσμώτ- ου	κριτ- οῦ
τῷ	λοχί- α	Ἄτρείδ- η	δεσμώτ- η	κριτ- ῆ
τον	λοχί- αν	Ἄτρείδ- ην	δεσμώτ- ην	κριτ- ήν
(ὦ)	λοχί- α	Ἄτρείδ- η	δεσμῶτ- α	κριτ- ά
οἱ	λοχί- αι	Ἄτρεῖδ- αι	δεσμῶτ- αι	κριτ- αί
τῶν	λοχι- ῶν	Ἄτρειδ- ῶν	δεσμωτ- ῶν	κριτ- ῶν
τοῖς	λοχί- αις	Ἄτρείδ- αις	δεσμώτ- αις	κριτ- αῖς
τούς	λοχί- ας	Ἄτρείδ- ας	δεσμώτ- ας	κριτ- άς
(ὦ)	λοχί- αι	Ἄτρεῖδ- αι	δεσμῶτ- αι	κριτ- αί

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η κατάληξη **-ας** είναι μακρά.

Η κατάληξη **-α ἢ -η** είναι μακρά.

ΘΗΛΥΚΑ σε -η και -α

ἡ	νίκ- η	χώρ- α	θάλαττ- α
τῆς	νίκ- ης	χώρ- ας	θαλάττ- ης
τῇ	νίκ- η	χώρ- α	θαλάττ- η
τήν	νίκ- ην	χώρ- αν	θάλαττ- αν
(ὦ)	νίκ- η	χώρ- α	θάλαττ- α
αἱ	νῖκ- αι	χῶρ- αι	θάλαττ- αι
τῶν	νικ- ῶν	χωρ- ῶν	θαλαττ- ῶν
ταῖς	νίκ- αις	χώρ- αις	θαλάττ- αις
τάς	νίκ- ας	χώρ- ας	θαλάττ- ας
(ὦ)	νῖκ- αι	χῶρ- αι	θάλαττ- αι

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΝΙΚΟΣ

Στις καταλήξεις διατηρείται το φωνήεν της ονομαστικής, εφόσον είναι μακρό.

Το **η** είναι πάντοτε μακρό, και έτσι διατηρείται σε όλες τις πτώσεις.

Το **α**, όταν είναι μακρό, διατηρείται σε όλες τις πτώσεις.

Το **α**, όταν είναι βραχύ, μετατρέπεται σε **η** στην Γενική και Δοτική.

Πότε το α της κατάληξης είναι βραχύ ή μακρό.

αν πριν από το α υπάρχει φωνήεν ή ρ, το α καθαρό → μακρό.

αν πριν από το α υπάρχει σύμφωνο, το α όχι καθαρό → βραχύ.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ με χαρακτήρα -ε ή -α

ὁ Ἑρμ- ἦς < Ἑρμέας Ἑρμ- οῦ < Ἑρμέου Ἑρμ- ῆ < Ἑρμέα Ἑρμ- ῆν < Ἑρμέαν Ἑρμ- ῆ < Ἑρμέα	ἡ μν- ᾶ < μνάα μν- ᾶς < μνάας μν- ᾶ < μνάα μν- ᾶν < μνάαν μν- ᾶ < μνάα	ἡ συκ- ῆ < συκέα συκ- ῆς < συκέας συκ- ῆ < συκέα συκ- ῆν < συκέαν συκ- ῆ < συκέα
Ἑρμ- αῖ < Ἑρμέαι Ἑρμ- ῶν < Ἑρμεῶν Ἑρμ- αῖς < Ἑρμέαις Ἑρμ- ᾶς < Ἑρμέας Ἑρμ- αῖ < Ἑρμέαι	μν- αῖ < μνάαι μν- ῶν < μναῶν μν- αῖς < μνάαις μν- ᾶς < μνάας μν- αῖ < μνάαι	συκ- αῖ < συκέαι συκ- ῶν < συκεῶν συκ- αῖς < συκέαις συκ- ᾶς < συκέας συκ- αῖ < συκέαι

Ὅμοια κλίνονται

ὁ Ἀπελλῆς Θαλῆς	ἡ Ἀθηνᾶ Ναυσικᾶ	ἀμυγδαλῆ άλωπεκῆ (δέρμα αλεπούς) κυνῆ (δέρμα σκύλου) λεοντῆ (δέρμα λιονταριού) γαλῆ (γάτα) ρόδῆ (τριανταφυλλιά) γῆ (μόνον στον Ενικό)
--------------------	--------------------	---

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι καταλήξεις των συνηρημένων είναι ίδιες με τις καταλήξεις των ασυναίρετων.
Απλά τα συνηρημένα πάντοτε τονίζονται στη λήγουσα και πάντοτε περισπώνται.

ΠΡΟΣΟΧΗ

ὁ βορρ- **ᾶς** και βορέας
βορρ- **ᾶ** και βορέου
βορρ- **ᾷ** και βορέα
βορρ- **ᾶν** και βορέαν
βορρ- **ᾶ** και βορέα

Πληθυντικός δεν υπάρχει.

Α΄ ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

1. Να συμπληρωθεί ο πίνακας.

	ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		
	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ΔΟΤΙΚΗ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ
ή βοήθεια				
ή μνᾶ				
ή μοῖρα				
ὁ κοιλίας				
ὁ ὀπίτης				
ή σημαῖα				
ή δουλεία				
ή πεῖρα				
ή δίψα				
ή γῆ				
ή πείνα				
ή ρίζα				
ή μέλισσα				
ὁ πολίτης				
ὁ θεατής				
ὁ Θαλῆς				
ὁ μανδύας				
ή γαλῆ				

2. Βρίσκω τους τύπους:

- ✓ ἡ ἐλαία (αιτιατική πληθυντικού)
- ✓ ὁ ἀθλητής (κλητική ενικού και πληθυντικού)
- ✓ ἡ σοφία (αιτιατική ενικού και πληθυντικού)
- ✓ ὁ θύτης (δοτική πληθυντικού)
- ✓ ἡ γλώσσα (γενική ενικού και πληθυντικού)
- ✓ ὁ παιδοτρίβης (αιτιατική και κλητική ενικού)
- ✓ ἡ ἀνδρεία (δοτική ενικού και πληθυντικού)
- ✓ ὁ ἰππότης (γενική πληθυντικού)
- ✓ ὁ κομήτης (αιτιατική ενικού και πληθυντικού)
- ✓ ἡ τράπεζα (γενική ενικού και πληθυντικού)
- ✓ ὁ λοχίας (αιτιατική πληθυντικού)
- ✓ ὁ νησιώτης (γενική ενικού)
- ✓ ἡ μάζα (δοτική ενικού)
- ✓ ὁ δεσμώτης (κλητική ενικού και γενική πληθυντικού)

3. Στο παρακάτω κείμενο να υπογραμμιστούν τα πρωτόκλιτα ουσιαστικά και να γραφούν στην ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.

Ὡσπερ οἱ ἀθληταὶ οὐχ ὅταν τῶν ἰδιωτῶν γένωνται κρείττονες, τοῦτ' αὐτοὺς εὐφραίνει, ἀλλ' ὅταν τῶν ἀνταγωνιστῶν ἦττους, τοῦτ' αὐτοὺς ἀνιά, οὕτω καὶ ὁ τύραννος οὐχ ὅταν τῶν ἰδιωτῶν πλείω φαίνεται ἔχων, τότε εὐφραίνεται, ἀλλ' ὅταν ἐτέρων τυράννων ἐλάττω ἔχη, τούτῳ λυπεῖται· τούτους γὰρ ἀνταγωνιστὰς ἠγεῖται αὐτῷ τοῦ πλούτου εἶναι. [4.7] οὐδέ γε θᾶπτόν <τι> γίγνεται τῷ τυράννῳ ἢ τῷ ἰδιώτῃ ὧν ἐπιθυμεῖ. ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης οἰκίας ἢ ἀγροῦ ἢ οἰκέτου ἐπιθυμεῖ, ὁ δὲ τύραννος ἢ πόλεων ἢ χώρας πολλῆς ...

(Ξενοφῶντος, Ἰέρων 4.6 - 4.11)

.....

.....

.....

.....

.....